

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen suunnitelma työvoimapalvelujen järjestämiseksi

LUONNOS 28.9.2023

MIRA SANTALA

Sisällys

1	Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen lähtökohdat.....	3
1.1	Johdanto	3
1.2	Kuntakokeiluista kyvykkyyttä uudistuksen toimeenpanoon	3
1.3	Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen työvoimapohja ja työttömyyden rakenne	4
2	Asiakkaat ja asiakkaiden palvelutarpeet	6
3	Laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen varattavat taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä niiden kohdentuminen	7
4	Laissa tarkoitettujen palvelujen tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut.....	8
4.1	Palveluiden järjestäminen	8
4.1.1	Henkilöasiakkaan palveluprosessi	9
4.1.2	Työnantaja-asiakkaan palveluprosessi	10
4.2	Suunnitelma heikossa työmarkkina-asetmassa olevien työllisyyden edistämisestä	11
4.2.1	Nuoret	12
4.2.2	Pitkäaikaistyöttömät	12
4.2.3	Maahanmuuttajat/kotoutujat/vieraskieliset	14
4.3	Suunnitelma monialaisista palveluista	15
4.3.1	Työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteistoimintamalli	15
4.3.2	Nuorten työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteispalvelu	15
4.4	Palveluiden tuottaminen	16
4.4.1	Palveluiden määrä ja laatu	16
4.4.2	Palvelukanavat	17
4.5	Palveluiden tuotantotavat	17
4.5.1	Ostopalvelut muilta työllisyysalueilta	18
4.6	Palveluiden saavutettavuus ja yhdenvertaisuus.....	20
5	Toimipisteiden määrä ja sijoittuminen	20
6	Yhteistyötahot ja -muodot	20
7	Työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen.....	23
8	Kansainvälisen rekrytoinnin edistäminen	25
9	Varautuminen rakennemuutostilanteisiin	25

1 Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen lähtökohdat

1.1 Johdanto

Lain työvoimapalvelujen järjestämisestä 380/2023 15§ mukaan kunnilla on ilmoitusvelvollisuus työvoimapalvelujen järjestämiskäytännöistään 31.10.2023 mennessä. Ilmoitus on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle kahden viikon kuluessa päätöksen tekemisestä. Ilmoitukseen on sisällettävä järjestämissuunnitelma, mistä selviää

- 1.) taloudelliset ja henkilöstövoimavarat
- 2.) palveluiden tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut
- 3.) toimipisteet
- 4.) yhteistyötahot ja muodot
- 5.) työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen
- 6.) varautuminen rakennemuutoksiin

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen muodostavat kuusi kuntaa; Sastamala (vastuukunta), Hämeenkyrö, Ikaalinen, Kihniö, Parkano ja Punkalaidun. Parkano huolehtii työvoimapalvelujen lähipalveluista Kihniön osalta ja Sastamala Punkalaitumen osalta. Näin muodostuvia neljää kokonaisuutta kutsutaan vastuualueiksi. Sastamala vastuukuntana vastaa keskitettyjen palvelujen hoitamisesta koko työllisyysalueella. Läntisen Pirkanmaan työllisyysalue täyttää työvoimapalvelujen järjestämiskriteerit eli työllisyysalueen työvoiman määrä on yli 20 000 ja alue on maantieteellisesti yhtenäinen sekä työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue.

TE-uudistuksen tavoitteena on vahvistaa työllisyyttä ja turvata osaavan työvoiman saataavuus. Uudistuksella pyritään lisäämään työ- ja elinkeinopalvelujen saavutettavuutta ja vaikuttavuutta tuomalla palvelut lähemmäksi asiakasta ja kytkemällä palvelut osaksi alueen elinvoimaekosysteemiä. Kuntakenttää yhdistäviä tavoitteita ovat TE-palveluiden vahvat yhteydet kunnan työllisyys-, elinkeino ja koulutuspalveluihin.

Lakiuudistuksen edetessä Pirkanmaan laajuisesti lähdettiin valmistautumaan uudistukseen laatimalla kuntien ja Pirkanmaan liiton rahoituksella TE-palvelustrategia, joka valmistui keväällä 2023. Läntisen Pirkanmaan järjestämissuunnitelma pohjaa tehtyyn palvelustrategiaan. Strategiatyöhön osallistettiin laajasti kuntien ja työllisyyden kuntakokeilun henkilöstön lisäksi strategiset kumppanit. TE-palvelujen identiteetti Pirkanmaan kuntien näkökulmasta korosti ”Osaavaa työvoimaa ja työtä oman kunnan asiantuntevalla palveluotteella”. Kunta nähtiin asiakkaille tarjottavan palveluratkaisun perusyksikkönä. Asiakaslähtöisyys nähdään ensisijaisesti vahvana palveluosaamisena, jolla parhaiten vastataan erilaisiin asiakastarpeisiin.

1.2 Kuntakokeiluista kyvykkyyttä uudistuksen toimeenpanoon

Läntisen Pirkanmaan kunnat ovat kaikki olleet mukana meneillään olevassa työllisyyden kuntakokeilussa, jossa kunnat ovat vastanneet kokeilulain mukaisesta palvelutuotannosta itsenäisesti. Sastamala ja Punkalaidun olivat mukana jo edellisessä alueellisessa

kuntakokeilussa mukana vuosina 2017-2018. Meneillään olevaa Pirkanmaan laajuista kuntakokeilua on koordinoitu ns. aluejohtamisen mallilla, mutta kunta on ollut palveluja tuottava taho. Läntisen alueen kunnilla on siis TE-uudistukseen tarvittavaa osaamista ja kokemusta paikallisen ja alueellisen ekosysteemin hyödyntämisestä palvelutuotannossa.

Läntisen alueen kunnat ovat muodostaneet jo vuosia oman TYP-alueen ja kuntia yhdistää myös yhteinen koulutuskuntayhtymä, Sasky, jonka jäsenkuntia läntisen alueen kunnat ovat.

Sastamalan kaupungin työllisyyspalvelut on koordinoitunut Länsi-Pirkanmaan TYP-toimintaa sekä meneillään olevaa työllisyyden kuntakokeilua. Monialainen yhteispalvelu (TYP-työ) on hyvinvointialueiden käynnistyttyä vuoden 2023 alusta vaatinut kunnilta ja hyvinvointialue Pirhalta yhteisiä ponnisteluja asiakaspalveluvastuiden ja palveluprosessien uudelleen organisoimiseksi toimintaympäristön muuttuessa. Yhteisiä strategisesti tärkeitä yhdyspintoja työvoimapalveluihin ovat monialainen yhteispalvelu, kotoutuminen ja työkykykypalvelut.

Työllisyyden kuntakokeiluiden aikana on tehty tiivistä yhteistyötä läntisellä alueella työllisyys-, elinkeino- ja koulutuspalveluita tuottavien tahojen sekä alueen elinkeinoelämän edustajien kanssa. Sastamalan kaupunki on toiminut läntisen alueen aluekoordinaattorina kokeilussa. Aluekoordinaattori on edustanut koko läntistä aluetta kokeilun johtoryhmässä, lakisääteisessä yhteistyöelimessä, valmennus- ja koulutuspalveluiden ELY:n ohjausryhmissä sekä muissa yhdyspinta työryhmissä. Läntisen alueen kunnilla on ollut vuosittain laadittu yhteinen toimintasuunnitelma kokeilun toimeenpanossa. ELY:n hankkimat ostopalvelut on sisällöllisesti suunniteltu yhdessä alueen asiakastarpeet huomioiden. Aluekoordinaation kautta pilotoitu läntisen alueen oppilaitoksissa uusia toimintamalleja ja koulutuksia. Läntisen alueen kokeilukuntien vastuu viranomaiset ovat kokoontuneet säännöllisesti joka viikko. Kokeilun henkilöstön osaamisesta ja vertaistuesta on huolehdittu joka viikkoisilla säännöllisillä yhteisillä työkokouksilla. Keväästä 23 alkaen läntisellä alueella on ollut yhteinen kotoutumisen asiantuntija tilapäistä suojelua saavien palveluissa.

Meneillään olevassa työllisyyden kuntakokeilussa ovat olleet mukana kaikki ne Pirkanmaan kunnat, jotka kokeilun alkaessa muodostivat Pirkanmaan maakunnan. Kokeilun aikana kuntien välinen yhteistyö ja koordinaatio on ollut tiivistä. TE2024 uudistukseen liittyen läntiseltä alueelta on aktiivisesti osallistuttu myös valtakunnallisiin työryhmiin ja seurattu tiiviisti järjestämislain uudistusta.

1.3 Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen työvoimapohja ja työttömyyden rakenne

		Hämeenkyrö	Ikaalinen	Kihniö	Parkano	Punkalaidun	Sastamala	yhteensä
työvoima	2022	4680	2773	769	2543	1093	10124	21982
	2023	4640	2743	743	2483	1038	10024	21671
	muutos lkm / %	-40 / -0,9	-30 / -1,1	-26 / -3,4	-60 / -2,4	-55 / -5,0	-100 / -1,0	-311 / -1,4
työttömät	7/2022	387	245	58	209	63	633	1595
	7/2023	439	266	48	225	71	759	1808
	muutos lkm / %	52 / 13,4	21 / 8,6	-10 / -17,2	16 / 7,7	8 / 12,7	126 / 19,9	213 / 13,4
työttömien osuus työvoimasta	7/2022	8,3	8,8	7,5	8,2	5,8	6,3	7,3
	7/2023	9,5	9,7	6,5	9,1	6,8	7,6	8,3
	muutos %-yks.	1,2	0,9	-1	0,9	1	1,3	1
miehet	7/2022	197	127	24	112	33	330	823
	7/2023	254	133	24	105	44	406	966
	muutos lkm / %	57 / 28,9	6 / 4,7	0 / 0,0	-7 / -6,3	11 / 33,3	76 / 23,0	143 / 17,4
naiset	7/2022	190	118	34	97	30	303	772
	7/2023	185	133	24	120	27	353	842
	muutos lkm / %	-5 / -2,6	15 / 12,7	-10 / -29,4	23 / 23,7	-3 / -10,0	50 / 16,5	70 / 9,1
Työttömien osuus työvoimasta 7/2023, Pirkanmaa 9,9 % ja koko maa 10,5 %.								

		Hämeenkyrö	Ikaalinen	Kihniö	Parkano	Punkalaidun	Sastamala	yhteensä
alle 30v	7/2022	52	44	6	44	12	96	254
	7/2023	62	48	6	39	15	135	305
	muutos lkm / %	10 / 19,2	4 / 9,1	0 / 0,0	-5 / -11,4	3 / 25,0	39 / 40,6	51 / 20,1
yli 50v	7/2022	178	105	34	92	30	280	719
	7/2023	209	103	26	109	32	302	781
	muutos lkm / %	31 / 17,4	-2 / -1,9	-8 / -23,5	17 / 18,5	2 / 6,7	22 / 7,9	62 / 8,6
rakenne-työttömät	7/2022	236	135	36	113	29	326	875
	7/2023	210	124	32	117	32	366	881
	muutos lkm / %	-26 / -11,0	-11 / -8,1	-4 / -11,1	4 / 3,5	3 / 10,3	40 / 12,3	6 / 0,7
pitkäaik. työttömät	7/2022	120	61	26	54	13	159	433
	7/2023	130	73	19	73	16	169	480
	muutos lkm / %	10 / 8,3	12 / 19,7	-7 / -26,9	19 / 35,2	3 / 23,1	10 / 6,3	47 / 10,9
osatyö-kykyiset	7/2022	80	47	20	41	7	85	280
	7/2023	83	50	16	44	11	105	309
	muutos lkm / %	3 / 3,8	3 / 6,4	-4 / -20,0	3 / 7,3	4 / 57,1	20 / 23,5	29 / 10,4
ulko-maalaiset	7/2022	10	13	29	59
	7/2023	13	14	0	11	5	64	107
	muutos lkm / %	3 / 30,0	1 / 7,7	-	-	-	35 / 120,7	48 / 81,4
... = tieto on salassapitosäännön alainen								

Lähde: TEM työnvälitystilasto, Pirkanmaan TE-toimisto, Juha Salminen

Virta yli 3 kk:n työttömyyteen, %-virta, tammi-heinäkuu 2023

	Hämeenkyrö	Ikaalinen	Kihniö	Parkano	Punkalaidun	Sastamala
tammi	54,2	31,3	60	34,2	25	48,5
helmi	56,9	32,6	80	61,5	58,3	60,8
maalis	38,9	22,7	75	56	43,8	46,3
huhti	43,8	21,5	30	30,2	28,6	45,7
touko	34,9	38,5	33,3	37,1	33,3	44,3
kesä	39,3	16,3	16,7	48,6	17,6	38,9
heinä	49,1	48,6	66,7	27,5	42,9	53,6
yhteensä	45	28,5	50	41,6	35	48,1

Lähde: TEM työnvälitystilasto, Pirkanmaan TE-Toimisto Juha Salminen

2 Asiakkaat ja asiakkaiden palvelutarpeet

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen asiakkaita ovat julkisen työnvälityksen työnhakijoina olevat sopimuskuntien asukkaat sekä muiden työllisyysalueiden asiakkaat, jotka ovat valinneet Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen TE-palveluidensa tarjoajaksi.

Yrityksen perustamista suunnittelevat Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen kuntien asukkaat sekä muiden työllisyysalueiden asiakkaat, jotka ovat valinneet Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen TE-palveluidensa tarjoajaksi.

Lisäksi työllisyysalueen asiakkaina ovat kaikki työnantajat, joille välitetään työvoimaa ja muita palveluja.

Läntisen työllisyysalueen TE-palveluita tarjotaan laajasti elinkeino-, osaamis- ja kotopalveluihin yhteensovitetuina palveluina. TE-palveluista hyötyviä asiakkaita ovat myös kuntien työikäiset (ei työvoimaan kuuluvat), työssä olevat alueella asuvat ja työskentelevät henkilöt, alueen työmarkkinoille sijoittuvat tai sijoittumista harkitsevat henkilöt ja yritykset kuten esim. opiskelunsa päättävät, työ- ja koulutusperäiset maahanmuuttajat/maassamuuttajat, yrityksen sijoittumista suunnittelevat työnantajat.

Asiakstarpeiden kartoittamisen keinoiksi nousivat Pirkanmaan palvelustrategiatyön yhteydessä monipuoliset välineet ja menetelmät työllisyyden ekosysteemissä sekä asiakaspalvelutyötä tekevien asiantuntijoiden tiedon hyödyntäminen.

Yksilöllisiä asiakstarpeita kartoitetaan asiakastapaamisten yhteydessä. Palvelutuotannossa keskeistä on jokaiselle työnhakija-asiakkaalle nimetty OMA-valmentaja. Työnantaja-asiakkaiden palvelussa noudatetaan samaa periaatetta ja asiakkaiden palvelutarpeiden kartoittamiseen osallistuvat myös alueen muut työelämätoimijat kuten kuntien elinkeinopalveluita tuottavat tahot sekä työelämän rajapinnassa toimivat koulutuksenjärjestäjien asiantuntijat. Palvelutuotantoa suunniteltaessa hyödynnetään saatu tieto palvelutarpeista.

Asiakstarpeiden analysoinnin tueksi työllisyysalueella kehitetään omaa tilastoseurantaa jo käytössä olleen PowerBI -työkalun avulla, kun saadaan tiedolla johtamisen kokonaisuudesta selkeä tilannekuva. Kehittämistyössä huomioidaan KEHA-keskuksen kehittämistyön alla oleva kokonaisuudet TE- ja KOTO-digi uudistuksesta. Tavoitteena on saada tarkoitukseenmukaiset tiedolla johtamisen välineet, päällekkäisen dokumentaation minimointi ja palvelutuotannon kehittämiseen tietoon perustuva informaatio.

Asiakastarpeiden kartoittamisessa käytetään säännöllisesti erilaisia asiakasosallisuuden menetelmiä ja välineitä sekä työnhakijoille että työnantajille. Ekosysteemin laajempi hyödyntäminen edellyttää, että saatavilla olevaa tietoa asiakkaiden palvelutarpeista käsitellään yhdessä keskeisten kumppanien kanssa ja hyödynnetään muuta saatavilla olevaa ennakoitietoa. Palvelutarpeiden määrittelyssä hyödynnetään teknologioiden ja tekoälyn mahdollisuuksia, palvelumuotoilua sekä ennakoitvaikutusten arviointia.

Elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden muutosten ennakkoinnissa hyödynnetään olemassa oleva ennakoitietoa mm. työvoimabarometri, työvoimatiekartat ja tuleviin työvoimatarpeisiin liittyvät osaamisen ennakoitfoorumit. Ennakoitietoa hyödynnetään työnhakija- ja työnantaja palvelujen ja palvelujen rahoituksen kohdentamisessa sekä henkilöstön asiantuntijuuden kehittämisessä.

3 Laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen varattavat taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä niiden kohdentuminen

Syyskuussa 2023 käytettävissä olevan työ- ja elinkeinoministeriön tietopaketin tietojen mukaan läntiselle Pirkanmaan työllisyysalueelle olisi valtiolta TE- hallinnosta siirtymässä 32,66 henkilötyövuotta (HTV).

Valtiolta siirtyvän henkilöstön työpanos tullaan täysimääräisesti käyttämään valtiolta kuntiin siirtyviin lakisääteisiin työvoima- ja yrityspalveluihin. Työvoimapalvelut tuotetaan pääsääntöisesti lähipalveluina työllisyysalueeseen kuuluvan kunnan tai vastuualueen toimesta tarkoituksenmukaisessa laajuudessa. Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueella siirtyvä TE-henkilöstö sijoittuu vastuukunnan ja vastuualueiden palvelukseen, siten kuin siirtyvät tehtävät ja toimivalta jakautuu kuntien kesken. Sastamala vastaa keskitettyjen palvelujen hoitamisesta koko työllisyysalueella.

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen kunnat ovat panostaneet merkittävästi työllisyys- ja elinkeinopalveluihin. Kuntien taloudelliset panostukset työllisyyden kuntakoikeilussa on ollut henkilöstön ja asiakaspalvelun tilakustannusten osalta yhtä suuri kuin valtion panostus. Kunnat ovat kantaneet vastuun kokeiluissa sekä valtion että kuntataustaisten asiantuntijoiden työnjohdosta ja asiakastyön sujuvuudesta.

TE2024 -uudistuksen myötä kunnat voivat käyttää omaa ekosysteemiään palvelutuotannossa entistä tehokkaammin myös työnantajille suunnatuissa palveluissa. Työllisyysalueella uudistuksen myötä palvelujen järjestäminen ja tuottaminen tullaan organisoimaan uudelleen keskeisiä strategisia kumppaneita ja asiakasryhmiä kuullen. Työllisyysalueen tavoitteena on asiakkaiden palvelutarvetta vastaavat kustannustehokkaat ja vaikuttavat palvelut.

Työttömyyden rakenne ja palveluntarve määrittelee asiantuntijaresurssin kohdentumista. Resurssien kohdentamiseen vaikuttavat myös keskeisten yhteistyökumppaneiden järjestämisvastuulla olevia palvelujen toimivuus esim. hyvinvointialue, Kela ja koulutuksenjärjestäjät. Arvio on, että asiakaspalveluun kohdistuvasta resurssista noin 40% kohdistuu heikommassa työmarkkina-asemassa olevien palveluihin / monialaisiin palveluihin, 40%

työnvälitykseen ja 20% osaamisen kehittämisen palveluihin. Tavoitteena on, että uudistuksen myötä saadaan kanavoitua kumppaneilta lisäresurssia osaamisen kehittämisen palveluihin ja sitä kautta turvattua osaavan työvoiman saatavuutta työelämän tarpeisiin. Kunnat käyttävät jatkossa tehokkaammin omistajaohjausta koulutuksenjärjestäjien palveluiden suuntaamiseen. Uudistuksen toimeenpanossa työllisyysalueella hyödynnetään oppilaitosten ja kuntien elinkeinotoimijoiden asiantuntijuutta työelämäyhteistyössä.

Siirtyvät henkilöstöresurssit ja niiden riittävyys tarkentuvat valtion YT-prosessin edetessä. Suunnitelmaa ja tehtävien keskittämistä tarkennetaan vuoden 2024 jatkovalmistelun aikana.

Työllisyysalueen rahoitusperiaatteet on kuvattu yhteistoimintasopimuksessa ja taloudelliset resurssit määrittävät myöhemmin yhteistoiminta-alueen ja kuntien budjeteissa.

4 Laissa tarkoitettujen palvelujen tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut

Julkisten työvoimapalveluiden järjestäminen perustuu elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden tarpeisiin ja muutosten ennakointiin sekä asiakkaiden palvelutarpeeseen. Palvelut suunnitellaan ja toteutetaan sisällöltään, laadultaan ja laajuudeltaan sellaisena kuin asiakkaiden palvelutarve edellyttää.

Julkisia työvoimapalveluja tarjotaan asiakkaiden omatoimisesti käytettävänä palveluina ja henkilökohtaisena palveluna. Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisessä, tuottamisessa, kehittämisessä ja palveluista tiedotettaessa sekä niihin ohjattaessa on edistettävä yhdenvertaisuuden toteutumista. Järjestämisessä on huolehdittava erityisesti heikommassa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistämisestä.

4.1 Palveluiden järjestäminen

Sastamalan kaupungilla on vastuukuntana järjestämisvastuu läntisen Pirkanmaan kuntien (Punkalaidun, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Parkano ja Kihniö) julkisista työvoima- ja yrityspalveluista.

Läntiselle Pirkanmaalle perustetaan työllisyysalue, jonka yhteiseksi toimielimeksi perustetaan oma työllisyyslautakunta Sastamalan kaupungin organisaatioon.

Sastamalan kaupunki käyttää järjestämisvastuullisena laissa säädettyä työvoimaviranomaisen toimivaltaa Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueella.

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä mahdollistaa viranomaiselle kuuluvan toimivallan siirtämisen työllisyysalueen muille kunnille sekä muille työvoimaviranomaisille sopimuksellisesti (13§). Viranomaistehtävien toimivallan siirtäminen muihin työllisyysalueen kuntiin tai muille työvoimaviranomaisille tapahtuu työllisyyslautakunnan päätöksellä. Tämän suunnitelman liitteenä oleva excelissä on yhteisesti sovittu tehtävistä ja palveluista, jotka esitetään siirrettäväksi. **(Siirtyvien tehtävien excel-taulukko liite)**

Sastamalan kaupunki vastuukuntana vastaa niiden palveluiden järjestämisestä koko työllisyysalueelle mitä työllisyyslautakunta ei siirrä sopijakuntiin tai sopijakuntien muodostamille vastuualueille. Palvelujen järjestämiseksi tehdään yhteistyötä muiden

työllisyysalueiden kanssa esim. koulutus- ja valmennuspalveluiden sekä asiantuntija-arviointien hankkimiseksi.

4.1.1 Henkilöasiakkaan palveluprosessi

Henkilöasiakaspalvelussa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä asiakaspalveluprosessin toimeenpanossa. Alkupalvelut ja työnvälityspalvelut tuotetaan sopijakunnissa lähipalveluina. Asiakkaan palvelu käynnistyy työnhakija-asiakkaan rekisteröinnin jälkeen, joka tapahtuu pääsääntöisesti sähköisesti. Asiakas kontaktoidaan nykyisen lainsäädännön mukaan viiden arkipäivän kuluessa järjestämällä alkuhaastattelu tai täydentävä työnhakukeskustelu. Tässä yhteydessä tehdään ensimmäinen palvelutarvearvio ja työnhakijan tilanteen kartoitus, tarjotaan työtä, koulutusta tai työllistymistä edistäviä palveluja.

Alkuvaiheen palveluissa korostuvat työnhakijan tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut, laadukas palvelutarvearvio ja työnvälitys. Mikäli työhönvälitys ei ole realistinen, työnhakija ohjataan työllistymisen mahdollistavalle palvelupolulle esim. tarvittavan osaamisen hankkimiseksi. Alkuvaiheen palvelu sisältää työnhakijan infon, työnhakuasiakirjojen ajantasalle saattamisen sekä jokaiselle työnhakija-asiakkaalle OMA-valmentajan nimeämisen.

Ensivaiheessa varmistetaan työnhakijan informointi työnhakijan oikeuksista ja velvollisuuksista, ohjataan työnhakijan infoon (etä- tai live-tilaisuus), varmistetaan työnhakijan työnhakuasiakirjojen ajantasaisuus ja varataan aika seuraavaan työnhakukeskusteluun nimetylle OMA-valmentajalle. OMA-valmentaja määräytyy työnhakijalle alkuhaastattelun yhteydessä tehtyyn palvelutarvearvioon pohjautuen.

OMA-valmentajat ovat ns. erikoistuneet erilaisiin työnhakija-asiakkaiden palvelutarpeisiin. Työnvälitys-palvelua tuottavat asiantuntijat työskentelevät työelämän rajapinnoilla ja työelämässä toimivien kumppaneiden kanssa. Osaamisen kehittämisen palveluissa työskentelevät asiantuntijat ovat perehtyneet ja verkostoituneet osaamisen kehittämisen palvelua tuottavien tahojen kanssa.

OMA-valmentajat ovat erikoistuneet myös eri tilanteiden ja verkostojen asiantuntijoiksi. Työelämäasiantuntijat ohjaavat suoraan työhön ne työnhakijat, jotka tulevat autetuksi työtä välittämällä. Osaamisen kehittämisen asiantuntijoille ohjataan työnhakijat, joiden työllistyminen edellyttää tietojen ja taitojen hankkimista tai päivittämistä työelämän tarpeita vastaamaan. Nuorten palveluissa toimivat OMA-valmentajat vastaavat kokonaisvaltaisesti nuorten palveluista nuorten palveluverkosta hyödyntäen. Työllisyysalueelle rakennetaan kaikkiin kuntiin tai vastuualueille matalan kynnyksen monialaiset palvelut yhteistyökumppaneiden kanssa. Monialaisten palveluiden järjestämisessä sekä nuorille että muille työnhakijoille on keskeistä, että hyvinvointialue ja Kela hoitaa laadukkaasti omat lakisääteiset ja järjestämisvastuullaan olevat palvelut työnhakija-asiakkaille. Työllisyysalueella julkisia työvoima- ja yrityspalveluja tuottaa ostopalveluhankintana myös palveluntuottajat.

Tukea tarvitsevien työnhakija-asiakkaiden palvelusta vastaavat monialaisen tuen asiantuntijat, joiden verkostot muodostuvat pääasiallisesti erilaisia sosiaali- ja terveystuettoutuspalveluja tuottavista tahoista. Tukea tarvitsevien asiakaspalvelua hoitavien verkostot

muodostuvat niistä työelämätoimijoista, jotka pystyvät tarjoamaan työnhakija-asiakkaille heidän tarvitsemansa tuen. Nuorten palveluissa on omat OMA-valmentajat, jotka tekevät tiivistä yhteistyötä mm. oppilaitosten, palveluntuottajien, etsivän nuorisotyön, sote-palvelujen ja Kelan asiantuntijoiden kanssa, jos asiakkaan palvelutarve sitä edellyttää. Uudistuksen jatkosuunnittelussa nuorten palveluiden osalta tullaan kehittämään ”Ohjaamo”-tyyppinen toiminta, jossa huomioidaan myös monialaisen tuen tarpeessa olevien nuorten palvelut entistä paremmin.

Monialaisessa yhteistyössä kukin toimija (HVA, kunta, Kela) vastaa asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnista lain edellyttämällä tavalla ja on velvollinen järjestämään palvelutarpeen mukaiset palvelut. Kaikki toimijat vastaavat oman vastualueensa mukaisesti asiakkaiden neuvonnasta ja ohjauksesta tarvittavien palveluiden piiriin.

Kotoutumisaikaisten maahanmuuttajien palveluissa on myös nimetyt OMA-valmentajat. Uudistuksen myötä on tavoitteena rakentaa toimivat kotoutumisaikaiset palvelut, joissa huomioidaan sekä julkiset työvoima- ja yrityspalvelut kotoaikaisille että kunnan muut lakisääteiset kotoutumispalvelut. Tavoitteena merkittävästi tehostaa maahanmuuttajien kotoutumista ja siirtymistä työelämään. Kotouttamisen kehittämistyötä työvoimapalvelujen osalta tehdään keskitetysti vastuukunnan toimesta kaikkiin sopijakuntiin. Kotoutumisajan ylittäneet maahanmuuttajat palvelevat normaalisti eri asiantuntijoiden toimesta palvelutarpeen mukaan.

Työnhakijan palveluprosessin edetessä myös palvelutarpeen painopiste muuttuu ja näin ollen myös OMA-valmentaja vaihtuu ja asiakkaalla on aina käytössään paras ja asiantuntevin tuki siirtymien yhteydessä. OMA-valmentajat pystyvät pitämään oman osaamisensa ajantasalla, kun ei tarvitse olla kaikkien alojen asiantuntija.

4.1.2 Työnantaja-asiakkaan palveluprosessi

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen sopijakunnilla kuntien elinvoimapalvelut on tuotettu joko kunnan omana tuotantona tai kehittämissyhtiöiden kautta. Sastamalassa, Punkalaitumella ja Hämeenkyrössä elinkeinopalvelut ovat kunnan omaa tuotantoa. Parkanossa, Kihniössä ja Ikaalisissa elinkeinopalvelut tuotetaan kehittämissyhtiöiden palveluina.

Julkiset työvoimapalvelut ja kuntien elinkeinopalvelut organisoidaan tarkoituksenmukaisella tavalla sopimuskuntien elinkeinopalveluiden tuottamista huomioiden. Kunnissa elinkeinopalveluilla on keskeinen rooli työntekijöiden tuessa, neuvonnassa ja ohjauksessa. Kunnat ovat panostaneet alkavien ja toimivien yrittäjien neuvontaan jo ennen uudistusta joko kehittämissyhtiöiden tai kunnan elinkeinopalvelujen omana työnä tai ostopalveluna muilta ammattilaisilta. Palvelut on tuotettu monikanavaisesti ja asiakkaat ovat itse valinneet palvelukanavan.

Kuntien elinkeinopalvelut ja elinkeinoyhtiöt kontaktoivat ja tapaavat työnantajia säännöllisesti. Kunnan elinkeinotoimesta vastaavat asiantuntijat ja kunnan johto vierailee ja tutustuu alueensa yritystoimintaan ja yrittäjien tarpeisiin yritystoiminnan ja yhteistyön kehittämiseksi. Säännöllinen yhteydenpito mahdollistaa oikean tilannekuvan ja antaa mahdollisuuden tukea yritysten toimintaa tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluilla oikea-aikaisesti. Yhteydenpitoa ja viestintää yrittäjien suuntaan toteutetaan myös sosiaalisen median ja yrityksille suunnattujen tiedotteiden/uutiskirjeiden kautta ajankohtaisista asioista ja tapahtumista.

Kunnat ovat vastanneet kuntien yleisen toimialan puitteissa mm. seuraavista yrityspalveluista; alkavan yrityksen neuvonta, toimivan yrityksen kehittäminen, sijoittumispalvelut, omistajanvaihdosneuvonta, yritystoiminnan kehittämishankkeiden suunnittelu ja toteutus ja yritysten innovaatiotoiminnan edistäminen.

Paikallisia ja alueellisia tapahtumia järjestetään yhteistyössä yritysten kanssa ja usein mukana on myös muita kumppaneita kuten esim. koulutuksenjärjestäjiä. Tapahtumat ja yrityksille suunnattujen tilaisuuksia teemat ovat yritysten tarpeista lähteviä rekry-tapahtumia, yritystoimintaan liittyviä ajankohtaisista asioista tai yritystoiminnan kehittämispalveluihin liittyviä mahdollisuuksia. Säännöllisesti järjestetään myös vapaamuotoisempia tilaisuuksia, joissa on eri alojen asiantuntijoita alustamassa ja tilaisuudet luovat yrittäjille mahdollisuuden verkostoitua muiden alueen yritysten kanssa. Säännöllinen vuoropuhelu yrittäjien ja tuttujen asiantuntijoiden kanssa edesauttaa yhteydenottoja matalalla kynnyksellä myös yrittäjien suunnasta kunnan työllisyys- ja elinkeinopalveluista vastaaviin tahoihin.

Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut tullaan läntisellä työllisyysalueella kytkemään tiiviisti sekä kunnan elinkeinotoimijoiden tuottamiin elinvoimapalveluihin että koulutuksenjärjestäjien palveluihin. Tavoitteena on muodostaa työllisyysalueelle kaikkiin kuntiin työelämätiimit, joissa on eri tahot edustettuna. Työvoimaviranomaisten keskeinen rooli on kartoittaa sekä työnantajien että työnhakijoiden palvelutarpeet. Työelämätoimijat yhdessä voivat kartoittaa mm. yritysten piilotyöpaikat ja tulevat työvoimatarpeet sekä etsiä yhteistyössä ratkaisuja työpaikkojen täyttämiseen.

Työvoimaviranomaisen tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut sekä alkavien yrittäjien neuvonta sopivat tähän kokonaisuuteen erityisen hyvin. Läntisellä työllisyysalueella työnantajapalvelut olisivat lähipalveluina tuotettavia palveluja.

4.2 Suunnitelma heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllisyyden edistämisestä

Heikossa työmarkkina-asemassa olevien työnhakijoiden palveluissa huomioidaan pidempään työttömänä olleet sekä työttömät osatyökykyiset, ikääntyneet, nuoret ja maahanmuuttajat. Työllisyysalueella tarkastellaan heikommassa työmarkkina-asemassa olevien palvelurakenteet vuoden 2024 aikana lakisääteisen monialaiset palvelut ja kotoutumispalvelut mukaan lukien. TyM-lainsäädäntö huomioidaan uudistettavissa palvelurakenteissa. Kokonaisuudessa huomioidaan valtiovallan Työkanava OY:n, Pirkanmaan hyvinvointialueen, Kelan, koulutuksenjärjestäjien ja kuntien omat palvelut.

Koko Pirkanmaan kattavan palvelustrategiatyön yhteydessä tunnistettiin heikommassa asemassa olevien työllistymisen edistäminen yhdeksi keskeiseksi tehtäväksi kaikkien ekosysteemissä toimivien kumppanien osalta. Heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistäminen edellyttää laaja-alaisia yhteensovittamisen toimia, joissa avain-toimijoita TE-palvelujen ohella ovat mm. kunnan muut toimialat, koulutuksenjärjestäjät ml. vapaa sivistystyö, hyvinvointialue, Kela, muut kuntoutuksen toimijat ja kolmas sektori.

4.2.1 Nuoret

Nuoret alle 30-vuotiaat palvelevat työllisyysalueella yksilöllisesti moniammatillisia verkostoja hyödyntäen. Nuoret palveluiden käyttäjinä tarvitsevat erityistä kohtaamisen taitoa ja tarjolla tulee olla tukea ja ohjausta palveluihin kiinnittymisessä. Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueella tukea antava yhteistyöverkosto tullaan rakentamaan hyödyntämällä kuntien ja yhteistyökumppaneiden nuorille suunnattua palveluverkostoa kokonaisuudessaan. Nuorten palveluissa keskeisiä toimijoita työvoimaviranomaisten lisäksi ovat kuntien nuorisopalvelut, nuorten työpajat/starttivalmennus, etsivä nuorisotyö, koulutuksenjärjestäjät ml. vapaa sivistystyö, ostopalveluntuottajat, hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystyö, kolmannen sektorin toimijat sekä kuntoutuspalveluita tuottavat Kela ja työeläkeyhtiöt. Nuorten palveluissa tulee kiinnittää erityistä huomiota saavutettavuuteen ja viestinnän monikanavaisuuteen. Palvelutarpeen arviointi tulee aina tehdä kasvokkain ja varmistaa palvelun sujuvuus heti asiakkuuden alusta alkaen.

Läntisellä Pirkanmaalla on vahva tahtotila jatkaa Ohjaamo-tyyppistä toimintaa nuorten monialaisen tuen tarjoajana. Työllisyyden kuntakokeilun aikana on nuorten palveluja toteutettu monialaisesti, vaikka varsinaista Ohjaamoja ei ole alueella ollut.

Nuorten palveluihin tullaan rakentamaan eri organisaatioiden asiantuntijoista verkosto, joka tukee nuorten työllistymistä ja kouluttautumista. Tavoitteena on rakentaa sellaiset proaktiiviset toimintamallit toisen asteen oppilaitosten kanssa, että jo koulutuksen aikana nuoret saavat tarvittavat tiedot työmarkkinoista ja työllistymismahdollisuuksista sekä työllistymiseen tukemiseen liittyvistä palveluista. Palveluprosessien sujuvuutta, palvelujen kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta ollaan valmiit parantamaan esim. yhteisviroilla koulutuskuntayhtymän kanssa. Työelämäyhteyksiä rakennetaan yhteistyössä kunnan elinkeinotoimijoiden ja oppilaitosten työelämäasiantuntijoiden sekä työnantajien kanssa.

Nuoret asiakkaat kohdataan alueen oppilaitoksissa jo opintojen loppuvaiheessa ja varmistetaan siirtyminen työelämään yhdessä koulutuksenjärjestäjän kanssa. Työllistymisen haasteissa käynnistetään palveluprosessi työllistymisen mahdollistamiseksi. Palveluprosessiin otetaan mukaan ne toimijat, jotka tarvitaan nuoren työllistymisen mahdollistamiseksi. Kunnan ekosysteemin toimijat, kuten etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajat ovat tarvittaessa nuoren tukena. Elinkeino- ja yrityspalveluiden yrityskentän tuntemusta hyödynnetään myös työssäoppimispaikkoihin ja työhön ohjaamisessa.

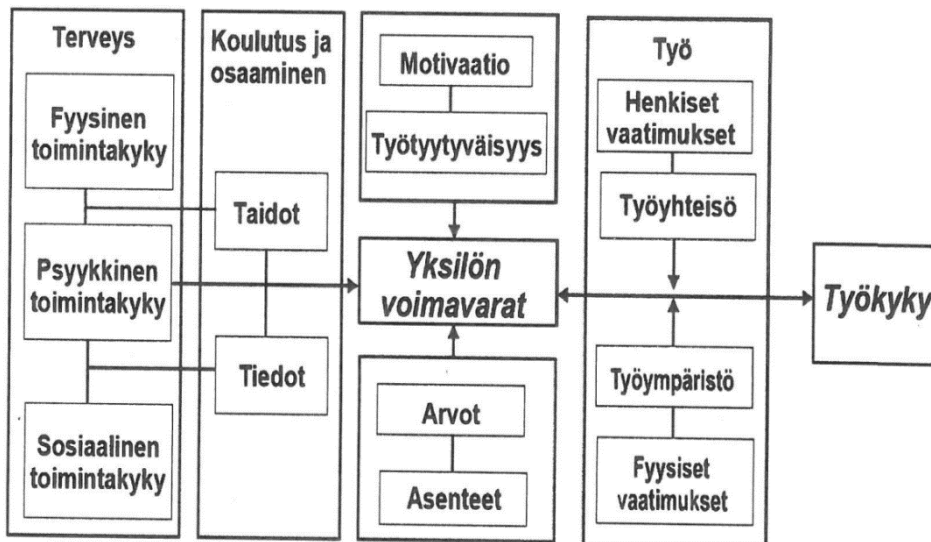
4.2.2 Pitkäaikaistyöttömät

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueella panostetaan pitkäaikaistyöttömien tukemiseen työmarkkinoille siirtymisessä. Työttömyyden pitkittymisen ehkäiseminen on keskeinen asia julkisissa työvoimapalveluissa. Työttömyyden pitkittyminen on todellisuutta monen työnhakijan kohdalla. Tilanteeseen liittyvät juurisyyt ovat moninaiset mutta useimmiten olisivat olleet estettävissä oikea-aikaisella palvelutarvearviolla ja palveluohjauksella tarpeen mukaisesti palveluihin.

Työttömyyden pitkittyttyä työnhakijalle on jo alkanut kasaantumaan muitakin työllistymisen esteitä, kuin ne mitä työttömyyden alkuvaiheessa työnhakijalla on ollut.

Kattava palvelutarpeen arviointi työnhakijan työkykyä koskien pitää sisällään arvion terveydentilasta (psykkinen, fyysinen ja sosiaalinen terveys), koulutuksesta ja osaamisesta (tiedot ja taidot), yksilön voimavaroista (motivaatio, arvot, asenne ja työtyytyväisyys) ja sopivan työn ominaisuudet suhteessa työnhakijan ominaisuuksiin (työtehtävän / ammatin fyysiset ja henkiset ominaisuudet, työyhteisöön ja työympäristöön liittyvät vaatimukset).

TYÖKYKYKAAVIO

Pitkäaikaistyöttömien työllistymisen tueksi tarvitaan monialaista yhteistyötä työkyvyn osatekijöiden palvelutarpeen arviointiin osa-alueittain ja niihin liittyviä palveluja hyvinvointialueelta, koulutuksenjärjestäjiltä, kunnan järjestämisvastuulla olevia palveluja ja tiivistä yhteistyötä työelämätoimijoiden kanssa.

Läntisen Pirkanmaan / Pirkanmaan alueella näihin liittyviä kehittämistoimia on tehty jo vuosien ajan perustyössä ja hankkeissa eri toimijoiden välillä esim. Pirsote ja Työkykyhankkeet. Hankkeiden kehittämistyön tuloksena syntyi Minun tiimini -toimintamalli, jota hyvinvointialue jalkauttaa asiakastyöhön.

Osallisuus kasvattaa motivaatiota, ja liikkeelle lähteminen on edellytys motivaation kasvatamiselle. Pitkittynyt työttömyys on saattanut kaventaa sosiaaliset verkostot tai ne eivät tue työllistymiseen tähtääviä valintoja. Pitkäaikaistyötön tarvitsee paljon yksilöllistä tukea ja onnistumisen kokemuksia sekä kannustusta siirtymävaiheissa. Pitkäaikaistyöttömät tarvitsevat usein myös monialaista palvelua. Monialaisen tuen tunnistaminen ja monialaisiin palveluihin ohjaaminen on lakiuudistusten jälkeen helpompaa jo työnhaun alkuvaiheessa, kun työttömyyden keston liittyvät asiakkuuskriteerit poistuvat. Pienetkin siirtymät kohti tavoitetta tukevat myöhempää työllistymistä esim. laadukkaat valmennuspalvelut. Työllistymisvaiheessa tuetaan yksilöllisesti ja räätälöidysti työpaikan/ koulutuksen löytymiseen esim. työkokeilun tai koulutuskokeilun kautta. Tarjotaan potentiaaliselle työnantajalle riittävä tuki ja tilanteeseen sopivat taloudelliset kannustimet työllistämiseen kuten esim. palkkatuki tai työolosuhteiden järjestelytuki.

Läntisen Pirkanmaan alueella toimivat vapaan sivistystyön toimijat ovat suunnanneet opetustaan siten, että opetustarjonta on paremmin palvellut sisällöllisesti myös työelämässä tarvittavia taitoja. Kuntien työllisyyspalvelut, SASKY ja opistot ovat tehneet yhteistyötä koulutuspolkujen rakentamisessa ja yhteensovittamisessa sekä opiskelijaohjauksessa mm.

JOTPA-rahoituksen turvin. Nämä kehitetyt lisäpalvelut palvelevat erityisesti niitä työnhakija-asiakkaita ja työelämän ulkopuolella olevia, jotka tarvitsevat eri osa-alueilla yksilöllistä tukea osaamisen kehittämiseen ja työelämävalmiuksien parantamista. Valmennusten ja koulutusten kautta on rakentunut myös osallisuutta tukevia verkostoja ja kansainvälisestä yhteistyöstä aitoja kokemuksia pitkäaikaistyöttömille mm. Erasmus-hankkeiden opiskelijavaihdon kautta.

4.2.3 Maahanmuuttajat/kotoutujat/vieraskieliset

Työllisyysalueella tullaan keskittämään kotoutumisvaiheessa olevien työvoimaviranomaisen tuottamat maahanmuuttajien palvelut. Sastamalan kaupunki vastuukuntana järjestää keskitetyt palvelut koko työllisyysalueelle. Kotoutumisvaiheen ylittäneille maahanmuuttajille ja vieraskielisille palvelut järjestetään siten kuin sopimuskuntien kanssa on sovittu työvoima- ja yrityspalvelulain mukaisten tehtävien siirrosta kunnille.

Kuntien lakisääteisiä kotouttamiseen liittyviä tehtäviä voidaan mahdollisesti suunnittelun edetessä osin myös keskittää työvoima- ja yrityspalveluja tuottavan kokonaisuuden yhteyteen, jos vastuukunta ja sopijakunnat niin sopivat. Sopijakunnat voivat hyödyntää omassa ekosysteemissään esim. vapaan sivistystyön toimijat kotokoulutusten ja kunnan lakisääteisten tehtävien kuten yhteiskuntaorientaation järjestäjänä.

Keskitetyllä ratkaisulla haetaan mahdollisuutta osan asiantuntijoista keskittyä kotoutumislain mukaisiin tehtäviin ja siten huolehtia palvelun laadusta ja yhdenvertaisuudesta on yksittäisessä kunnassa sitten yksi kohderyhmään kuuluva tai useampi kymmenen. Kotoutumiskoulutusten osalta tullaan kartoittamaan yhteistyö mahdollisuudet muiden työllisyysalueiden, koulutuksenjärjestäjien sekä hankintojen osalta. Työnantajapalveluissa huomioidaan vieraskielisten yrittäjiksi aikovien ja jo yrittäjänä toimivien kohderyhmät omassa palvelutuotannossa ja ostopalveluhankinnoissa.

Läntisen työllisyysalueen vastuukunta Sastamala on tehnyt yhteistyötä aktiivisesti ELY-keskuksen kanssa maahanmuuttajien ja kotouttamisen asioissa. Pirkanmaalle perustettiin maahanmuuttoasian toimikunta, jossa Sastamala on jäsenenä. Aktiivista yhteistyötä on tehty myös kotoutumiskoulutusten osalta, ja Sastamala on jo vuosia koonnut maahanmuuttoasioissa eri toimijoita yhteen säännöllisesti mamu-tiimin työkokouksiin. Tiimiin kuuluu laajasti alueen maahanmuuttoasioiden kanssa työskenteleviä tahoja kunnasta, ELY:stä, TE-toimistosta, oppilaitoksista, hyvinvointialueelta, vastaanottokeskuksesta ja kolmannen sektorin toimijoita. Monikielistä neuvontaa on Pirkanmaalla järjestetty kuntien toimesta ostopalveluna Tampereen kaupungin Mainiosta.

KOTO-lain uudistumisen myötä työllisyysalueella tullaan kiinnittämään huomiota maahanmuuttajien palvelujen saavutettavuuteen ja palveluja tuodaan uudelleen organisoimalla myötä lähemmäksi asiakkaita ja alueen ekosysteemien palveluissa huomioidaan kansainvälistymiseen liittyvät palvelutarpeet vahvemmin. Toimintojen uudelleen järjestelyssä hyödynnetään SeutuAiko-hankkeen aikana kerättyä tietoa ja hankkeen valmistelemaa materiaalia kansainvälisen rekrytoinnin tueksi. SeutuAiko-hankkeita on toteutettu yhteistyössä työllisyysalueen seutukaupunkien ja SASKY koulutuskuntayhtymän toimesta.

4.3 Suunnitelma monialaisista palveluista

4.3.1 Työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteistoimintamalli

Työllistymistä monialaisesti edistävä yhteistoimintamalli rakennetaan yhteistyössä hyvinvointialue Pirhan sekä Kelan ja tarvittaessa myös koulutuksenjärjestäjän kanssa vastaamaan asiakkaiden palvelutarpeeseen.

Monialaiseen yhteispalveluun voidaan Tym-lakiuudistuksen jälkeen ohjata työnhakija-asiakkaita jo ennen työttömyyden pitkittymistä. Työnhakijan palvelutarvetta arvioidaan kartoitusjaksolla, johon osallistuvat työvoimaviranomaiset ja hyvinvointialue sekä tarvittaessa Kela. Sosiaali- ja terveystieteiden palveluihin liittyvästä palvelutarpeen arvioinnista vastaa hyvinvointialue ja työvoimaviranomainen arvioi työllistymistä tukevien palveluiden tarpeen.

Työnhakija-asiakas tulee ohjata palvelutarpeen mukaisiin palveluihin ja kunkin toimijan tulee järjestää omat lakisääteiset palvelunsa. Työnhakijan yksilöllinen tuki ja palveluprosessin seuranta vastuu tulee myös sopia eri toimijoiden välillä.

Työllistymistä edistävä monialainen tukipalvelu kokoaa työnhakijan palvelutarpeen mukaiset toimijat asiakkaan tueksi ja keskeisiä muita toimijoita ovat esim. Kela, koulutuksenjärjestäjät, ostopalveluita tuottavat, työeläkevakuutuslaitokset, rikosseuraamusvirasto, työelämätoimijat ja talous- ja velkaneuvoja.

Monialaisen tuen toimintamalleissa tullaan uudistuksessa käyttämään Pirkanmaalla kehitettyä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan tarpeista käsin rakentuvaa monialaisen tiimityön Minun-tiimini -toimintamallia. Tiimi voi koostua sosiaalihuollon, perus- ja suun terveydenhuollon, työllisyyspalveluiden ammattilaisista, järjestötyöntekijöistä ja läheisistä. Hyvinvointialueella (PIRHA) on jalkauttamassa mallia Pirkanmaan kuntiin.

Monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisointi perustuu hyvinvointialueen toimialueeseen. Nykyisellään Pirkanmaan läntinen alue muodostaa oman yhteisen monialaisen tuen alueen (TYP-alue), jolla on yhteinen johtoryhmä. Pirkanmaalla hyvinvointialue on organisoitunut useampiin toimialueisiin, jotka eivät noudata nykyistä ns. TYP-aluejakoa. Pirkanmaalla on käyty hyvinvointialueen kanssa keskustelua siitä, voisiko Pirkanmaa olla jatkossa yksi yhtenäinen TYP-alue, jolloin alueella toimisi yksi yhteinen johtoryhmä monialaisen tuen mallissa.

4.3.2 Nuorten työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteispalvelu

Nuorten työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu rakennetaan kunnissa nuorten helposti saavutettaviksi matalan kynnyksen palveluiksi (Ohjaamo-toiminta).

Läntisen alueen kunnissa on osa tai kaikki seuraavat nuorten palvelut; nuorisopalvelut, etisiviä nuorisotyö, startti tai nuorten työpaja, oppivelvollisuuskoordinaattori ja toisen asteen oppilaitoksissa opinto-ohjaajat ja uraohjaajat.

Nuorten monialaisten palvelujen rakentamisessa pyritään yhtenäisyyteen koko työllisyysalueella. Monialaista tukea tarvitsevien palveluiden organisoinnissa ja fyysisissä palvelupisteissä sekä niiden sijoittumisessa tullaan tarkastelemaan sellaisia vaihtoehtoja, jotka parhaiten vastaavat monialaisen palvelun tuottamista. On mahdollista, että nuorten

matalankynnyksen palvelupisteitä rakentuu esim. oppilaitosten yhteyteen ja palvelutuotannossa käytetään yhteisvirkoja kustannustehokkaiden ja vaikuttavien palvelujen tuottamiseksi.

4.4 Palveluiden tuottaminen

Palvelutuotannon organisoinnissa työllisyysalueella huomioidaan viranomaistehtävät lain edellyttämällä tavalla, ja palvelutuotantoon otetaan mukaan paikalliset ekosysteemittoimijat ja palveluntuottajat entistä tiiviimmin. Palvelurakenteita ja palvelutuotantoa kehitetään yhteistyössä kumppaneiden kanssa ja kokeilevalla työotteella pilotoidaan uusia kustannustehokkaita palveluita, jotka parhaiten vastaavat asiakastarpeisiin ja työvoimaviranomaisen työlle asetettuihin tavoitteisiin.

Ekosysteemillä tarkoitetaan kuntien toiminnallista kokonaisuutta, joka käsittää kunnan muut vastuualueet ja sidosyksiköt sekä muut keskeiset kumppanit. Ekosysteemittoimijoista keskeisenä asiakkaan prosesseissa ovat koulutuksenjärjestäjän palvelut, etsivä nuorisotyö, nuorten työpaja, hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelut sekä kelan tarjoamat palvelut. Elinvoimapalvelut ovat osa työllisyysalueen perustoimintoja.

Palvelutuotannossa rakennamme palveluprosesseja ja palveluketjuja ekosysteemin toimijoiden ja palveluntuottajien kanssa siten, että niin työnhakija kuin työnantaja asiakkaat saavat nopeasti ja joustavasti tarvitsemansa palvelun.

4.4.1 Palveluiden määrä ja laatu

Työllisyysalueen vastuukunnan asettama työllisyyslautakunta vastaa, että TE-palveluja tarjotaan läntisellä Pirkanmaalla sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisina, että ne vastaavat parhaiten asiakkaiden palvelutarpeisiin. Palveluiden laaja-alaiseen suunnitteluun osallistuu kuntien yhteisen toimielimen rinnalla strategisista kumppaneista koottava verkosto.

Kuntien työllisyys ja elinvoimaohjelmilla sekä muilla TE-palveluihin kytkeytyvillä ohjelmilla voidaan erikseen tehdä palvelun määriin, kohdennukseen, sisältöön ja laatuun liittyviä painotuksia. Laadulla tarkoitetaan ensisijaisesti palveluiden asiakaslähtöisyyttä, palvelua tuottavien asiantuntijoiden osaamista ja asiakaskokemuksen mittaamista.

Palvelutulkinta on laaja ja ekosysteeminen. Siihen liittyvät lakisääteisinä järjestettävät palvelut, osallistumista sekä työllistymistä, työvoiman saatavuutta, osaamista parantavat sekä kotoutumista edistävät palvelut, joita järjestetään muun lainsäädännön tai kunnallisen itsehallinnon nojalla yleisinä palveluina. Kumppaneiden ja ekosysteemin edellytyksiä tuottaa palveluja parannetaan. Palvelutuotannossa on keskeistä paikallistuntemus ja toimijoiden välinen vuoropuhelu.

Palvelutuotannon suunnittelussa hyödynnetään eri mittareilla saatua tietoa palveluiden vaikuttavuudesta ja kehitetään palveluita vastaamaan paremmin asiakastarpeisiin. Tiedolla johtamisen kokonaisuus, jota rakennetaan KEHA-keskuksen toimesta TE- ja Kotodigi uudistuksen tueksi, huomioidaan palvelutuotannon seurannassa ja vaikuttavuuden arvioinnissa.

Lakisääteiset palvelut taataan kaikille asiakkaille kohtuullisessa ajassa ja huolehditaan siitä, että asuinpaikkakunnalla ei ole merkitystä palvelun saatavuuteen tai laatuun.

Ylialueellinen yhteistyö työllisyysalueiden välillä mahdollistaa laajan palveluvalikoiman ja kustannustehokkaat hankinnat.

4.4.2 Palvelukanavat

Työllisyysalueen asiakkaita palvellaan monikanavaisesti ja palvelupisteiden sijoittelussa huomioidaan lähipalvelujen saavutettavuus. Työllisyysalueella panostetaan lähipalvelun lisäksi sähköisiin palveluihin ja tilanteeseen sopiviin etäpalveluihin. Työllisyysalueen viestintä toteutetaan keskitettynä palveluna. Viestinnässä huomioidaan monikanavaisuus ja hyödynnetään olemassa olevia valtakunnallisia palvelualustoja. Työllisyysalueen asiakaspalveluun ja asiakkuudenhallintaan liittyvät ICT-ratkaisut huomioivat valtakunnalliset ratkaisut ja työvoimaviranomaista koskevan lainsäädännön. Palvelukanaviin liittyvät ICT-ratkaisut tarkentuvat valmistelun myötä, kun saadaan tarkempia tietoja valtakunnallisista ratkaisuista ja niiden vaatimista yhteensopivuuksista kuntien järjestelmiin.

4.5 Palveluiden tuotantotavat

Työllisyysalue tuottaa sekä itse että hankkii palveluita ostopalveluina. Isoimpia ostopalveluina hankittavia kokonaisuuksia ovat muun muassa erilaiset koulutus-, valmennus- ja arviointipalvelut. Palvelutuotannossa huomioidaan alueen kuntien ekosysteemeistä löytyvät ja heidän kanssaan kehitetyt palvelut.

Palvelutuotannossa ja kehittämistyössä jatketaan kokeilevaa työkuultuuria, josta alueella on jo vuosien kokemus. Panostetaan asiantuntijoiden osaamisen kehittämiseen omien lakisääteisten tehtävien osalta mutta myös samalla kehitetään asiantuntijuutta tunnistaamaan yhdyspinnoilla toimivien yhteistyökumppaneiden ydintehtävät ja puretaan päällekkäistä työtä. Työllisyysalueen palvelutuotannon jatkovalmistelu projektoidaan vastuukunnan toimesta ja eri osa-alueille nimetään keskeisistä toimijoista työryhmiä.

Työllisyysalueen työvoimaviranomaisresurssit kohdistetaan ydintehtäviin asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Uudistuksen myötä tavoitellaan myös työkuulttuurin muutosta ja tehdään tiiviimpää yhteistyötä yritysten ja koulutuksenjärjestäjien suuntaan osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi.

Taloudellisia resursseja suunnataan vaikuttaviin palveluihin ja palvelutuotannossa ja hankinnoissa huomioidaan vaikuttavuuden seuranta. Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueella hyödynnetään eri tiedolla johtamisen välineet ja tehdään yhteistyötä KEHA-keskuksen kanssa, että saadaan ajantasaista seurantatietoa palvelujen laadusta, määrästä ja vaikuttavuudesta.

Kustannustehokkaiden toimintatapojen käyttö esimerkiksi hankinnoissa edellyttää vahvaa yhteistyötä eri työllisyysalueiden välillä ja osa isommista hankintakokonaisuuksista olisi järkevää tehdä jopa valtakunnallisesti työllisyysalueiden välisenä yhteistyönä.

Työllisyysalueen valmistelun jatkuessa palvelujen tuotantotavatkin ja yhteistyö muiden työllisyysalueiden kanssa täsmentyy. Yksityiskohtainen suunnittelu käynnistyy eri työryhmien toimesta vuonna 2024, kun päätökset työllisyysalueista on vahvistettu.

Hallinnolliset palvelut kuuluvat lähtökohtaisesti vastuukunnalle. Siirrettävien tehtävien ja toimivallan osalta jokainen sopijakunta vastaa palvelujen tuottamiseen liittyvistä hallinnollisista asioista itse. Työllisyysalueelle on tavoitteena keskitettyinä palveluina käynnistää viestintään, tiedolla johtamiseen ja ICT-ratkaisuihin, työelämän ja kuntoutuspalveluiden rajapinnoille asiantuntijatiimejä, jotka koordinoivat työllisyysalueen toimintoja edm. osaluueiden osalta.

Työnantajapalveluita sopijakunnat tuottavat pääosin omana työnä hyödyntäen oman alueen ekosysteemiään. Työllisyysalueen kunnilla on pitkät perinteet verkostoyhteistyöstä työllisyys-, koulutus- ja elinvoimapalveluita tuottavien asiantuntijoiden, työelämän edustajien ja kuntajohtajien kesken (Työnantaja ja yrityspalveluihin liittyvät sopimukset TE-toimiston kanssa solmittu, kunnan johtama työelämätiimi)

Osassa työllisyysalueen kunnista elinkeinopalvelut on yhtiöitetty ja niissä kunnissa huomioidaan se, että virkatyönä tehtäviä palveluja ei voi yhtiöihin siirtää. Työllisyysalueen kunnat voivat ratkaista asian työnjaollisesti kehittämissyhtiöiden ja työvoimaviranomaisten välillä.

Omana tuotantona tehdään työnantajien tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut, palvelutarpeen arvioinnit tarvittavine yrityskäynteineen ja erilaiset tilaisuudet työelämätoimijoiden kanssa. Työllisyysalueen työllisyys- ja elinkeinopalveluilla on jo yhteistyöhön tarvittavat rakenteet ja yhteiset toiminnot olemassa työnantajien kanssa. Ostopalveluina voidaan hankkia esim. alkavan yrittäjän neuvontaa, yrittäjävalmiuksien asiantuntija-arviointeja ja yrittäjävalmennuksia.

Työllisyysalueen kunnat (työllisyys- ja elinkeinopalvelut) valmistelevat yhteistyössä työnantaja- ja yrityspalvelujen kokonaisuuden valmistelun edetessä huomioiden ELY-keskuskelle ja valtiolle jäävät palvelut.

4.5.1 Ostopalvelut muilta työllisyysalueilta

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalue tekee aktiivisesti ja innovatiivisesti yhteistyötä jo muodostuvissa olevien työllisyysalueiden kanssa. Neuvotteluja muiden mahdollisesti muodostettavien työllisyysalueiden kanssa on jo käynnistetty ja yhteistyö vakiintuu ja sen muoto täsmentyy työllisyysalueiden muodostamisen jälkeen.

Työllisyysalueiden välinen yhteistyö eri alueiden kanssa määrittyy myös asiantuntijoiden sijoittumiseen liittyvien ratkaisujen pohjalta erityistehtävien osalta esim. Eures-palvelut, merityönvälitys, TE-live jne.

Tampere vetoisen työllisyysalueen ja Työ-Hämeen (Hämeenlinna) työllisyysalueen kanssa sovittu yhteistyöstä ja kirjauksista järjestämissuunnitelmaan. Satakunnan alueiden kanssa on sovittu työllisyysalueiden välillä tehtävästä yhteistyöstä. Satakunnan työllisyysalueet (Rauma ja Pori) ovat avoimia yhteistyölle läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen kanssa. Muiden työllisyysalueiden kanssa tehtävä konkreettinen yhteistyö täsmentyy valmistelun

edetessä. Tehtävien siirrosta muille työvoimaviranomaisille voidaan sopia osana palvelujen tuottamisratkaisuja. Siirtojen tavoitteena voi olla esim. parempi palvelu, yhdenvertaisuus ja kustannustehokkuus.

Pendelöinti Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen kunnissa 1/2

Hämeenkyröön		Ikaalisiin		Kihniöön		
Työpaikkoihin pendelöidään näistä kunnista	Hämeenkyrö	62 %	Ikaalinen	66 %	Kihniö	77 %
	Ylöjärvi	10 %	Hämeenkyrö	10 %	Parkano	9 %
	Tampere	8 %	Tampere	5 %	Virrat	3 %
	Ikaalinen	7 %	Parkano	5 %	Seinäjoki	2 %
	Nokia	4 %	Ylöjärvi	5 %	Ylöjärvi	2 %
	Sastamala	3 %	Jämijärvi	2 %	Kurikka	1 %
	Kangasala	1 %	Kankaanpää	2 %	Karvia	1 %
	Pirkkala	1 %	Sastamala	1 %	Tampere	1 %
	Lempäälä	1 %	Nokia	1 %	Ikaalinen	1 %
Hämeenkyröstä		Ikaalisesta		Kihniöstä		
Kunnasta pendelöidään näihin kuntiin	Hämeenkyrö	41 %	Ikaalinen	58 %	Kihniö	67 %
	Tampere	24 %	Tampere	11 %	Parkano	16 %
	Ylöjärvi	11 %	Hämeenkyrö	8 %	Virrat	5 %
	Nokia	7 %	Parkano	6 %	Kurikka	2 %
	Ikaalinen	5 %	Ylöjärvi	5 %	Tampere	2 %
	Pirkkala	3 %	Kankaanpää	2 %	Seinäjoki	1 %
	Sastamala	2 %	Nokia	2 %	Jyväskylä	1 %
	Helsinki	1 %	Sastamala	1 %	Nokia	1 %
	Kangasala	1 %	Jämijärvi	1 %	Ylöjärvi	1 %

Lähde: Tilastokeskus; Väestötalustalustalutus, elinkeinorakenne ja työssäkäynti

Pendelöinti Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen kunnissa 2/2

Parkanoon		Punkalaitumeen		Sastamalaan		
Työpaikkoihin pendelöidään näistä kunnista	Parkano	69 %	Punkalaidun	72 %	Sastamala	75 %
	Ikaalinen	6 %	Huittinen	7 %	Tampere	5 %
	Kihniö	5 %	Sastamala	4 %	Huittinen	4 %
	Kankaanpää	4 %	Urkala	4 %	Nokia	4 %
	Tampere	3 %	Loimaa	2 %	Pori	2 %
	Karvia	3 %	Tampere	1 %	Ylöjärvi	1 %
	Ylöjärvi	2 %	Forssa	1 %	Hämeenkyrö	1 %
	Jämijärvi	2 %	Lempäälä	1 %	Punkalaidun	1 %
	Kurikka	1 %	Turku	1 %	Kokemäki	1 %
Parkanosta		Punkalaitumelta		Sastamalasta		
Kunnasta pendelöidään näihin kuntiin	Parkano	75 %	Punkalaidun	58 %	Sastamala	66 %
	Tampere	5 %	Huittinen	9 %	Tampere	11 %
	Ikaalinen	4 %	Sastamala	8 %	Nokia	5 %
	Kankaanpää	3 %	Loimaa	5 %	Huittinen	4 %
	Kihniö	2 %	Tampere	4 %	Pori	1 %
	Ylöjärvi	2 %	Urkala	3 %	Pirkkala	1 %
	Kurikka	1 %	Forssa	2 %	Ylöjärvi	1 %
	Helsinki	1 %	Helsinki	1 %	Helsinki	1 %
	Karvia	1 %	Humpilla	1 %	Hämeenkyrö	1 %

Lähde: Tilastokeskus; Väestötalustalustalutus, elinkeinorakenne ja työssäkäynti

4.6 Palveluiden saavutettavuus ja yhdenvertaisuus

Parantamalla palveluiden saavutettavuutta edistetään TE-uudistukselle asetettuja pääta-voitteita asiakaslähtöisyydestä, kustannustehokkuudesta ja vaikuttavuudesta, työvoiman saatavuudesta sekä liikkuvuudesta ja TE-palvelujen yhteensovittamisesta kuntien elinvoimapaalveluihin. Saavutettavuudessa kiinnitetään huomiota moniakanavaisuuteen mutta myös jalkautumalla asiakkaiden pariin aktiivisesti. Laajalla asiakasviestinnällä ja eri toimijoiden välisellä koordinoinnilla sekä tiedonvaihdolla ekosysteemistä luodaan asteittain yhden luukun palvelumallia työllisyysalueen kunnissa.

Lisäksi tiivis yhteistyö muiden työllisyysalueiden kanssa mahdollistaa työnhakijoiden liikkuvuuden ja kattavan palveluvalikoiman sekä uudet innovatiiviset ratkaisut ja niiden leviämisen.

Läntisellä Pirkanmaalla palvelujen organisointi toteutetaan yhdenvertaisuutta edistävällä tavalla kustannustehokkaasti saavutettavina lähipalveluina. Lisäksi kuntien aktiivinen yhteistyö, koulutus sekä jatkuva dialogi turvaavat asiantuntevat ja yhdenvertaiset palvelut.

Läntisen alueen kunnat ovat lähteneet työllisyysalueen suunnittelussa siitä, että niin työnhakija-, työnantaja-, kuin myös yritysasiakkaat tulevat kohdatuksi pääasiassa oman kunnan maaperällä. Työnhakija-asiakkaan palvelut toteutetaan pääsääntöisesti lähipalveluina ja kasvokkain ja asiakkaalla on mahdollisuus myös digitaaliseen asiointiin.

5 Toimipisteiden määrä ja sijoittuminen

Läntisellä työllisyysalueella on vähintään yksi toimipiste jokaisessa kunnassa / vastuualueella. Kuntien keskinäisellä sopimuksella, jonka vastuukunta hyväksyy, asiakkaiden lähipalvelua voidaan toteuttaa sellaisissakin kunnissa, joissa varsinaista toimipistettä ei ole. Toimipisteiden ja palvelupisteiden määrässä ja sijoittumisessa huomioidaan palvelujen saavutettavuus, asiantuntijuus, asiakaspalvelutapahtumaan liittyvät tietoliikenneyhteydet ja tarvittava asiantuntijatuki, tietosuoja ja työturvallisuus.

Jokainen kunta / vastuualue vastaa itse toimipisteisiin ja niissä tapahtuvaan asiakaspalveluun liittyvistä kustannuksista. Työllisyysalueen yhteisistä keskitetyistä palveluista aiheutuvista kuluista työllisyysalueen sopijakunnat vastaavat yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti.

Toimi- ja palvelupisteiden lisäksi työvoimapaalveluja voidaan jalkauttaa esimerkiksi alueen oppilaitoksiin, muiden sidosryhmien tiloihin ja tapahtumiin.

6 Yhteistyötahot ja -muodot

Läntisen Pirkanmaan alueella on useita yhteistyötahoja paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Paikallisesta yhteistyöstä sopijakunnat vastaavat pääsääntöisesti itse, alueellisesta ja valtakunnallisesta yhteistyöstä vastaa vastuukunta.

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen vastuukunta Sastamalan kaupunki sitoutuu julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen toimeenpanossa, suunnittelussa ja kehittämisessä tekemään vahvaa yhteistyötä sopijakuntien, toisten työllisyysalueiden ja muiden sidosryhmien kanssa.

Paikallisia yhteistyötahoja ovat mm. kunnan elinkeinopalvelut, kuntien omistamat elinkeinoyhtiöt, vapaa sivistystyö, nuorisopalvelut ja etsivä nuorisotyö, työpajat / työvalmennustoiminnot, yrittäjät ja yrittäjäjärjestöt, kolmannen sektorin toimijat ym.

Alueellisessa yhteistyössä keskeisiä yhteistyötahoja ovat mm. muut työllisyysalueet, hyvinvointialueet PIRHA sekä Kansaneläkelaitos, toisen asteen oppilaitokset, ELY-keskus, palveluntuottajat, hankkeet, talous- ja velkaneuvonta, yksityiset henkilöstöpalveluyritykset ja vastaanottokeskukset jne.

Pirkanmaan hyvinvointialue PIRHA ja Kela ovat lakisääteisiä yhteistyökumppaneita monialaista tukea tarvitsevien palveluissa. Hyvinvointialueen järjestämistä vastuulle kuuluvat työnhakijoiden toiminta ja työkykyä vahvistavat palvelut ml. työllistymistä edistävä palvelu, kuntouttava työtoiminta.

PIRHAN kanssa on neuvoteltu Pirkanmaan kuntien kanssa monialaisen yhteistyön ja kootumista edistävien palveluiden rakenteista ja resursseista. Kunnat ovat myös tehneet PIRHAN kanssa sopimuksen työllistymistä edistävän kuntouttavan työtoiminnan toimintaympäristön tarjoamisesta kuntien eri yksiköissä. Monialaisen yhteispalvelun sopimuksesta on käyty Pirkanmaan laajuista neuvottelua.

Hyvinvointialueella on ollut haasteita tuottaa järjestämistä vastuullaan olevia sosiaali- ja terveyspalveluja asiakkaiden palvelutarvetta vastaava määrä. Yhteistyöllä tavoitellaan Minun tiimini- mallia käyttöön Pirkanmaan laajuisesti. Mallia on alueellisesti kehitelty Pirsote- ja työkykyhankkeissa, ja mallin jalkauttaminen on käynnistymässä. Mallissa asiakkaan palvelutarpeeseen parhaiten vastaamaan pystyvät asiantuntijat kootaan yhteen edistämään asiakkaan suoriutumista ja asioiden etenemistä tavoitteen suuntaisesti.

Kelan tarjoamat kuntoutuspalvelut ovat sidostoimijoita asiakaskohderyhmän kuntoutuspalveluissa. Kela on myös lakisääteinen toimija monialaisessa yhteispalvelussa.

Koulutuksenjärjestäjät ovat keskeisiä sidostoimijoita. Työmarkkinoiden muuttuessa on pidettävä huolta työkäisten osaamisesta. Koulutuksenjärjestäjien kanssa tehdään suunnitelmat kehittämistoimista osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi. Koulutuksen järjestämisessä huomioidaan kustannustehokas toiminta, puretaan päällekkäisyyksiä ja sovitaan asiakkaiden palvelutarpeita vastaavan kokonaisprosessin tuotannosta eri toimijoiden rooli ja tehtävät huomioiden.

Työllisyysalueen kunnat ovat SASKY koulutuskuntayhtymän omistajia, ja työllisyysalueella toimii myös kuntien tai kuntayhtymän alaisuudessa vapaan sivistystyön toimijoita. Työllisyysalueella on ollut perinteisesti myös erilaisia kuntien ja muiden tahojen rahoittamia kehittämishankkeita, joita mm. koulutuksenjärjestäjät ovat toteuttaneet.

JOTPA:n (jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus) rahoituksen turvin on innovoitu uusia ohjauspalveluita ja valmennuksia työkäiselle väestölle. Keskeistä näissä hankkeissa on ollut myös koulutustentarjoajien (SASKY ja vapaan sivistystyön toimijat) välinen yhteistyö läntisellä alueella. Hankkeissa kehitettyjä toimintamalleja on hankkeen jälkeen

jatkettu osana perustyötä. JOTPA-rahoitus on mahdollistanut yli organisaatorajat ylittävän kehittämistyön erityisesti heikommassa työmarkkina-asemassa oleville. Vapaan sivistystyön rooli valtakunnallisestikin voisi olla nykyistä isompi mm. heikommassa työmarkkina-asemassa olevien osalta sekä kotoutumiskoulutuksissa.

Yritysten, oppilaitosten ja kuntien yhteistyöllä on alueella pitkät perinteet. Yhteistyötä on tehty ja tehdään mm. seuraavin tavoin:

- Työelämäosaamisen vahvistamisessa tehdään yhteistyötä koulutuksenjärjestäjien kanssa. Koulutuksenjärjestäjät, kunnat ja yritykset ovat yhteistyössä kehittäneet oppimisympäristöjä mm. nykyaikaistamalla opetustiloja ja investoimalla opetuksessa käytettäviä koneita ja laitteita, joita käytetään tutkinnon perusteita noudattaen.
- Työllisyysalueen kunnilla on kumppanuussopimus Tampereen ammattikorkeakoulun kanssa korkeakouluasiamiesten palveluista. He toimivat kiinteässä yhteistyössä kaupungin ja kuntien ylimmän johdon sekä alueen yritys- ja kehittäjätoimijoiden kanssa.
- Ammatillisten oppilaitosten yhteistyö on tiivistä myös korkeakoulujen kanssa ja korkeakouluopinnot mahdollistuvat ns. väyläopintojen kautta. Väyläopinnot ovat tehokas tapa edistää koulutusjärjestelmien saumattomuutta ja auttaa opiskelijoita siirtymään ammatillisesta koulutuksesta korkeakouluopintoihin.
- Työllisyysalueella toimiva SASKY koulutuskuntayhtymän tytäryhtiö Aiko Academy OY järjestää kansainvälisiä rekrytointeja edistävää tilauskoulutusta yhteistyössä SASKY:n kanssa työelämän tarpeet huomioiden.
- Oppilaitoksilla on myös merkittävä rooli erilaisten työelämän kehittämishankkeiden veturina. Ammattikorkeakoulujen ja ammatillisen koulutuksen yhteistyö edistää ammatillisten opiskelijoiden urakehitystä, laajentaa heidän osaamistaan sekä tarjoaa lisämahdollisuuksia ammatillisessa kehittämisessä.

Uudistukseen liittyvä neuvottelu yhteistyöstä on käyty SASKYn kanssa järjestämissuunnitelman laatimisen yhteydessä. SASKY on sitoutunut uudistuksen toimeenpanoon ja toimintamallien uudistamiseen läntisen Pirkanmaan työllisyysalueella.

Läntisen työllisyysalueiden kuntien alueella toimivat myös alueelliset kehittämissyhdistykset, joiden kautta on yritysten, yhteisöjen, nuorten ja seniorien mahdollista saada Leader-rahoitusta hankkeilleen. Kehittämissyhdistykset toimivat yhteistyössä ELY-keskusten kanssa.

Uudistus tulee muuttamaan myös ELY- ja KEHA-keskuksien rooleja ja valmistelun edessä eri toimijoiden roolit täsmentyvät ja toimivat yhteistyörakenteet luodaan eri toimijoiden välille.

Yritysten tarpeita voidaan tarvittaessa tukea yhteishankintakoulutuksilla tarjoamalla muutos-, rekry- ja täsmäkoulutusta. Yhteishankintakoulutukset hankitaan keskitetysti työllisyysalueen vastuukunnan Sastamalan toimesta tai muiden työllisyysalueiden toimesta yli-alueellisena yhteistyönä.

Valtakunnallisessa yhteistyössä yhteistyötahoja ovat ministeriöt mm. TEM, STM ja OKM. Valtiolle jäävistä julkisista työvoima- ja yrityspalveluista vastaavat tahot kuten muut työllisyysalueet, KEHA-keskus, Migri, Business Finland, Work in Finland, Työkanava OY. Valtakunnallisia muita keskeisiä yhteistyötahoja ovat mm. Kela, jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus (JOTPA), työttömyyskassat ja työeläkelaitokset.

TEM vastaa uudistuksen jälkeenkin työvoimapalveluiden järjestämisen ohjauksesta. KEHA-keskus hoitaa jatkossa työvoimapalveluiden kansallisen tason palvelu- ja yleishallintotehtäviä sekä tarjoaa työvoimaviranomaisille eräitä keskitettyjä tukipalveluja. Työvoiman kansainvälisen houkuttelun, kansainvälisen työnvälityksen ja kotoutumisen edistämisen toimijat valtakunnallisesti (Migri, Work in Finland, Business Finland) ovat keskeisiä yhteistyökumppaneita.

ELY-keskuksella on työllisyydenhoitoon ja kotoutumiseen liittyviä alueellisia tehtäviä ja on siten keskeinen sidostoimija työllisyysalueen kanssa. Uudistuksen edetessä eri toimijoiden roolit selkeytyvät ja yhteistyön suunnittelun toteutus mahdollistuu tarkemmalla tasolla. ELY:n kanssa on järjestämissuunnitelman laatimisen yhteydessä käyty keskustelua uudistuksen valmistelun jatkamisesta yhteistyössä.

Elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden muita keskeisiä ekosysteemitomijoina ovat työllisyysalueen ja maakunnan toimijat, kuten yrittäjäjärjestöt Kauppakamari, työnantaja- ja työntekijäjärjestöt, yksityiset palveluntuottajat sekä kansalaisjärjestöt. Pirkanmaan kunnat ovat käynnistämässä Pirkanmaan yrityskummien kanssa Kuntakummit-hankkeen, jonka tavoitteena on auttaa kuntia entistä tehokkaammin kuntakohtaisella yrityskummipalvelulla.

Nykyisen hallituksen on tarkoitus laajentaa työvoimaviranomaisen ja palveluntuottajien mahdollisuuksia hyödyntää tietoa toiminnan vaikuttavuuden sekä työnhakijoiden palveluohjauksen tehostamiseksi sekä avata työttömyyskassoille mahdollisuus tarjota työvoimapalveluita. Työllisyysalueella huomioidaan yhteistyössä ja palvelujen suunnittelussa tulevat toimintaympäristömuutokset.

7 Työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen

Työvoiman ammatillinen liikkuvuus on erittäin tärkeää työvoiman kohtaannon ja saataavuuden kannalta. Liikkuvuuden merkitys korostuu erityisesti voimakkaasti muuttuvassa ympäristössä. Se, kuinka helposti henkilö voi vaihtaa toimialalta ja ammatista toiseen määrittää, kuinka nopeasti talous kehittyy ja muuntautuu uusien tilanteiden edessä ilman työvoiman saatavuusongelmia. Ajantasainen ja työelämälähtöinen koulutustarjonta tukee ammatillista liikkuvuutta paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti.

Kohtaanto-ongelman ratkaisemisessa tarvitaan aikaisempaa enemmän aktiivisen työvoimapolitiikan välineiden hyödyntämistä, kuten työhaun ohjausta henkilölle mahdollisiin hakukohteisiin sekä uudelleen koulutusta. Työnvälitystä on mahdollista tehostaa kustannustehokkaasti hyödyntämällä digitalisaatiota sekä ammattien välisiin tehtäväeroihin ja aikaisempiin ammatillisiin siirtymiin liittyvää tietoa hakukohteiden valinnassa. Työttömien työnhakijoiden palvelutarpeet myös uudelleen kouluttautumisen osalta tulee arvioida

heti työttömyyden alkuvaiheessa ja tehostaa ohjausta uudelleen kouluttautumiseen. (6T; tunnista-täydennä-todenna- tuotteista- tarjoa- työllisty).

Työllisyysalue tekee myös tiivistä yhteistyötä työllisyysalueiden kanssa kohtaanto-ongelman selättämiseksi ja työvoiman liikkuvuuden vahvistamiseksi.

Tiedolla johtaminen on avainasemassa vetovoima-alojen tunnistamiseksi ja tulevaisuuden megatrendien selvittämisessä. Työllisyysalue seuraa tiivistä työmarkkinoiden kehitystä ja ennakoii tulevia muutoksia sekä tekee tiivistä yhteistyötä koulutuksenjärjestäjien kanssa osaavan työvoiman varmistamiseksi myös tulevaisuudessa.

Työvoiman alueellinen liikkuvuus on osa työmarkkinoiden tehokasta toimintaa. Siten liikkuvuudesta tulee huolehtia kehittämällä liikenne- ja viestintäinfrastruktuuria sekä kaavoittamalla riittävästi asuntoja ja pitämällä huoli vuokra-asuntojen tarjonnasta. Työn löytämisen tehostaminen ja vastaanottamisen kannustaminen lisäävät myös alueellista liikkuvuutta. Työväilytyksessä tehostetaan työpaikkavaihtoehtojen kartoittamista ja tarjoamista oman työssäkäyntialueen ulkopuolelta. Uudelleen kouluttautuminen voi kuitenkin olla parempi vaihtoehto työllistymisen kannalta kuin muutto ja siksi keskeistä alueellisen liikkuvuuden edistämässä on huolehtia koulutustarjonnasta, joka vastaa työelämän tarpeisiin.

Koulutuksenjärjestäjien kanssa huolehdimme tarvittavan lisäosaamisen hankkimisesta ammatinvaihtotilanteissa tunnistamalla ja tunnustamalla aiemmat osaamiset. Osaamisen kehittämisen, tunnistamisen ja tunnustamisen yhteistyöhankkeita on jo käynnissä työllisyysalueen koulutuksenjärjestäjien kesken mm. JOTPA-rahoituksen hankkeella. Kasvatamme sekä asiantuntijoiden että asiakkaiden osaamista digitaalisten työmarkkinoiden tilannetta kuvaavien välineiden käyttöä esim. Foreammatti, työmarkkinatori, työvoimabarometri.

Kansainvälisen liikkuvuuden edistämässä on keskeistä yhteistyö Migrin kanssa ja Work in Finland-palvelun kanssa. Työllisyysalueiden välinen yhteistyö kansainvälisen liikkuvuuden edistämässä, EURES-palveluissa ja kv- rekrytoinneissa on tavoitteena läntisen Pirkanmaan työllisyysalueella. Työllisyysalueen kunnilla on kokemusta mm. yhteistyöstä työnantajien ja koulutuksenjärjestäjien kanssa toteutetuista kansainvälistä rekrytointia ja liikkuvuutta koskevista hankkeista.

Kansainvälisen liikkuvuuden edistämässä paikallisella ja alueellisella tasolla tarvitaan yhteistyötä kunnan, koulutuksen järjestäjien ja työnantajien välillä. Kunnan palveluista korostuvat asettautumiseen liittyvät palvelut (asuminen, kotoutumisen tukipalvelut, vapaa-aikapalvelut ja varhaiskasvatus ja perusopetus), aktiivinen yhteistoiminta kolmannen sektorin kanssa tukee työelämän ulkopuolisia sosiaalisia suhteita.

Yrittäjähdistysten kanssa on järjestämissuunnitelman laatimisen yhteydessä sovittu, että osallistamme työelämätoimijoita tunnistamaan hyvissä ajoin tulevaisuuden osaamistarpeita. Tuemme sellaisia toimintamalleja työvoimapalveluissa, joihin liittyy kiinteästi palvelujen aikana tapahtuva opinnollistaminen.

8 Kansainvälisen rekrytoinnin edistäminen

Kunnilla on TE24 ja KOTO24 -uudistusten myötä kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä. Suurin osa kotoutujista on työnhakijoita, joten kotoutumispalveluiden kokonaisuu- den suunnittelu on työllisyysalueen jatkovalmistelussa yksi keskeinen osa-alue.

Työllisyysalueen kunnat laativat ajantasalla olevan kotoutumisohjelman, jossa kuvataan kotoutumisen alkuvaiheen palvelut, palveluiden vastuutahot sekä palveluihin liittyvän yhteistyön muiden toimijoiden kanssa. Työllisyysalueella on uudistuksen valmistelun yhteydessä käyty alustavaa keskustelua siitä, tuotetaanko kunnan / työvoimaviranomaisen kotoutumispalvelut jatkossa yhtenäisenä kokonaisuutena huomioiden sekä työmarkkinoille suuntaavat että työmarkkinoiden ulkopuolella olevien palvelut. Palvelutuotannossa tulee huomioida myös perhevapailta olevat maahanmuuttajat ja heidän tavoittamisensa varhaisessa vaiheessa. Koulutusperäiseen maahanmuuttoon liittyen yhteistyötä tiivistetään oppilaitosten kanssa tarjoamalla asettautumiseen ja kotoutumiseen liittyviä palveluja opiskelemaan tuleville ja heidän perheille.

KV-rekrytoinnissa tutkimustulosten pohjalta voitaisiin parantaa työvoimaviranomaisten toimesta antamaa työttömien neuvontaa ja työnhaussa avustamista, kun tietoa eri ammattien taitovaatimuksista, potentiaalisista ammateista ja niihin tarjottavasta lisäkoulutuksesta olisi saatavilla. Työllisyysalueella panostetaan asiakaspalvelua tekevän henkilöstön ammattitaidon kehittämiseen ja yhtenäiseen työkuultuuriin työvoiman liikkuvuuden edistämiseksi sekä ammatillisesti, alueellisesti että kansainvälisesti.

Kansainvälisen rekrytoinnin onnistumiseksi teemme yhteistyötä muiden työllisyysalueiden, yritysten, oppilaitosten ja kansainvälistä liikkuvuutta edistävien hankkeiden kanssa.

Työperäinen maahanmuutto, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen nähdään työllisyysalueella erityisen tärkeänä. Alueen pito ja veto-voimaa edistetään yhdessä koko ekosysteemin kanssa tehtävällä brändityöllä, kaupunki- ja asumisen markkinoinnilla ja edistämällä yrittäjämäisiä työskentely- ja toimintatapoja.

Koulutusperäinen maahanmuutto on lisääntynyt ja keskuskaupunkien ulkopuolisilla alueille on hyvät mahdollisuudet saada sitä kautta alueelle osaavaa työvoimaa. Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueella SASKY tuottaa koulutusta kolmansista maista tuleville opiskelijoille yhteistyössä Aiko Academy Oy:n kanssa ja muita kansainvälistyviä oppilaitoksia Pirkanmaalla on useita ja asiakasohjausta/ yhteistyötä tehdään kaikkien kanssa.

Brändityöllä edistetään kunta- ja työnantajamielikuvia vetovoimatekijöinä. Alueen veto-voimaa voidaan edistää laadukkailla kunnan palveluilla, hyvillä kulkuyhteyksillä ja huolehtimalla maahanmuuttajien kotoutumisesta, yhdenvertaisuudesta ja osallisuudesta.

9 Varautuminen rakennemuutostilanteisiin

Viitekehys tulkinalle rakennemuutoksesta ilmiönä

	Negatiivinen rakennemuutos	Positiivinen rakennemuutos
Nopea	- digitalisaatio, automatisaatio ja robotisaatio Epätavallisten työn muotojen lisääntyminen Polarisaatio -> kohtaanto-ongelma Eri alojen pitovoiman väheneminen, alalta pako	- monimuotoinen ja paikallinen työ Rajanveto palkkatyön ja yrittäjyyden välillä -uudet innovaatiot ja ammatit -digitalisaatio, automatisaatio ja robotisaatio voivat olla myös positiivisia ja muuttaa työtä hyvään suuntaan
Hidas	- ilmastonmuutos -Väestön ikääntyminen Polarisaatio-> matalapalkka-alojen asema	- ilmastonmuutos

Viitekehys rakennemuutokseen varautumisesta

	Ennakointi/ennakoivat toimet, proaktiivisuus	Resilienssi (kyvykkyys reagoida ja muuttaa toimintaa tarvittaessa)
Sisäinen yhteistyö	Tietoon pohjautuvat, koordinoitavat toimenpiteet; Hankesuunnittelu, selvitykset, palvelut, koulutus, viestintä, tiivis vuoropuhelu Työperäisen maahanmuuton varmistaminen	Ilmiöiden kytkeminen strategiseen ja operatiiviseen työhön: olennaisten toimijoiden ja toimintojen tunnistaminen Tutkimus-, osaamis- ja innovaatioyhteistyö
Ulkoinen yhteistyö	Ilmiön tunnistaminen ja alueellinen soveltaminen; keskustelufoorumit, tulevaisuusvuoropuhelu, infot ja työpöydät Lisä- ja täydennyskoulutus	Arviointi, seuranta, tarvittavat muutokset ja uudet toimenpiteet

Rakennemuutoksiin varaudutaan tukemalla monipuolista ja uudistuvaa elinkeinorakennetta. Hyödynnetään ennakointitietoa ja suunnataan koulutustarjontaa uudistuvan työmarkkinan tarpeisiin. Positiivisissa rakennemuutostilanteissa hyödynnetään esim. Pirkanmaan Siltasopimuksesta saatuja oppeja.

Muutostilanteet ovat aina uudistumisen paikkoja ja muutoksessa tarvitaan myös tukea ja turvaa. Asiantuntijoiden osaamista ja verkostoitumista tuetaan paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Muutosturvaan liittyvällä osaamisella tuetaan paikallisia ja alueellisia ratkaisuja rakennemuutostilanteissa sekä kyetään löytämään ratkaisuja ammatillisen ja alueellisen työvoiman liikkuvuuden keinoista muutostilanteissa.

Äkillisissä rakennemuutostilanteissa yhteistyö työ- ja elinkeinoministeriön ja ylläalueellisesti muiden työllisyysalueiden kanssa. Paikallisissa rakennemuutostilanteissa koordinaatiot vastuu työllisyysalueella, jolloin työllisyysalue huolehtii alueellisesta koordinaatiosta ja tilannekuvan luomisesta. Tämän jälkeen kohdennetaan tukitoimet alueen elinkeinoelämän uudistumiseen sekä tuki työvoiman osaamisen vahvistamiseen ja työllistymiseen.

Rakennemuutoksen ennakkoinnissa tiivis ja säännöllinen yhteistyö alueen elinkeinoelämän kanssa on ensiarvoisen tärkeää varautuessa tuleviin muutoksiin. Yrityksille voidaan tarjota ohjausta löytää asiantuntijoita elinkeinon kehittämiseen ja siten työtehtävien kehittämällä voidaan säilyttää vaarassa olevat työpaikat. Tilanteen vaikutusten kartoitus ja arviointi sekä tarpeisiin vastaaminen esim. uudelleen koulutuksen tai lisäkoulutuksen avulla mahdollistaa uudelleen työllistymisen mahdollisimman nopeasti. Oppilaitosten mukaan kytkemien rakennemuutostilanteisiin on osa ennakkointiprosessia. Työllisyysalueella ei ole korkeakouluja mutta alueella on tehty hyvää yhteistyötä korkeakoulujen kanssa mm. Korkeakouluasianmiehen kautta sekä vapaan sivistystyön toimijat tarjoavat yliopistotasoisia opintokokonaisuuksia. Alueen koulutuskuntayhtymän ketteryys vastata tarpeeseen rakennemuutostilanteissa sekä jatkuva ja tiivis vuoropuhelu elinkeinopalveluiden, yrityskentän ja yrittäjäjärjestöjen kanssa helpottaa varautumiseen tulevaisuudessa tapahtuviin muutoksiin.